

УКРАЇНУ ДУЖЕ ХОЧУТЬ ЗАГНАТИ В ТЕМРЯВУ, АЛЕ ЦЕ — МАРНА СПРАВА

Вже останній місяць осені, ще трохи — і розпочнеться зима з її пронизливим холодом і з темрявою посеред заснулої природи. Причому дванадцять загірє всі негаразди з теплом і світлом. А незабаром, у лютому, виповниться чотири роки відтоді, як геть все небо над нашою країною подало у вигляді можливих загроз для життя буквально кожного українця, а не лише для тих, котрі зі зброєю в руках боронять нашу державу безпосередньо на фронті. Тобто, навколо нас — реальність, яка насичена й перенасичена небезпеками для життя. Ворог у вигляді паразитарної держави російського фашизму дуже й дуже хоче загнати нас у темряву безвиході, аби ми здалися й навів розпрощалися зі своєю незалежністю.

В таких от умовах минають дні за днями у вирі швидкоплинних змін. На 3-6-й сторінках ЖОВТНЕВОГО випуску газети ми звертаємо увагу наших читачів на те, яка ситуація склалась в українському суспільстві у цей час, перед зимою, як діють у цих умовах європейські партнери і, зокрема, як оцінюють те, що відбувається, дехто з числа авторитетних істориків і письменників, які уважно спостерігають за подіями протягом останніх цих років.

Наприклад, в матеріалі «Європа озброюється через Україну: Як 2 мільярди євро на дрони перетворюють війну на індустрію майбутнього» журналістка Наталія Харитонова робить такий висновок:

«Велика Британія й інші допомагали та продовжують допомагати нам, і прийде час коли вони попросять нас про допомогу — не безпідставно. Тоді зітнуться усі умовні кордони між європейськими та українськими технологіями, і знов уся зброя буде ділитись на дві категорії: ефективна чи не ефективна на полі бою, тому що ворог у нас буде той самий. Військові це вже розуміють, виробники, зокрема європейські, ще не всі, а урядовцям не залишається іншого вибору, як вже сьогодні готувати план створення спільних україно-європейських виробництв. Сподіваємось, що до того часу усе українське вже буде називатись європейським».

Важливо відзначити й матеріал «Історик Ювал Ной Харарі пояснив, чому Україна перемаже у війні з Росією», в якому, зокрема, йде мова про таке:

«У колонці для Financial Times історик Ювал Ной Харарі зазначив, що, всупереч нарративу російської пропаганди, Україна наразі здобуває перевагу у війні. Він зазначив, що навіть президент США Дональд Трамп, який у лютому 2025 року повчав президента України Володимира Зеленського, що той повинен поступитися вимогам РФ, оскільки «у вас немає козирів», цього тижня заявив, що «Україна за підтримки Європейського Союзу перебуває в позиції, щоб боротися і перемагати».

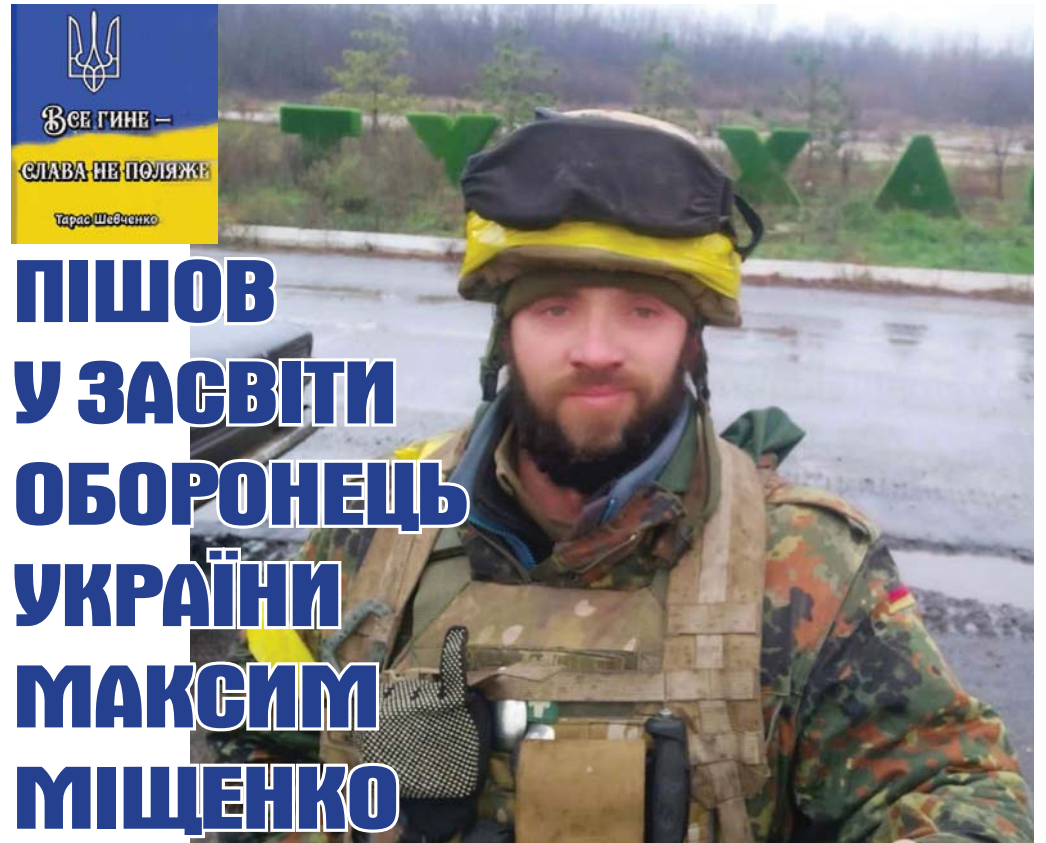
А відомий далеко й далеко за межами нашої країни український письменник Анатолій Матвійчук, роздумуючи над всім тим, що відбувається, зосереджує свою увагу ось на чому:

«Ми часом говоримо, яку тепер може процитувати повністю: «Диявол — це бог миттєвого задоволення. А справжній Бог діє за принципом Сіяння і Жнив». Ми забуваємо, що хтось має сіяти, навіть не знаючи, хто це пожинатиме! Ми маємо народжувати ідеї та вірші, не думаючи, що хтось, а не ми, цим скористається. Ми маємо правильно виховувати дітей — у любові до батьків, до людей, до всього живого і всього красивого, не зважаючи на те, що хтось спокусить, обдурить і використає цих дітей у своїх страшних планах...».

Якщо ж говорити про реальні дії керівництва нашої країни, то пропонуємо матеріал: «Уряд ухвалив рішення посилити захист енергетичних об'єктів: що запровадять». В ньому, поміж іншого, йдеться про таке:

«...в повідомленні прем'єр-міністра Юлії Свириденко. «Маємо діяти швидко, щоб люди завжди мали світло, тепло й воду, навіть попри ворожі обстріли. На позачерговому засіданні ухвалили низку рішень, які зроблять захист та відновлення критичних об'єктів ефективнішими. Вони надають відповідним відомствам і службам можливості швидко спрямовувати кошти і відновлювати пошкодження», — пояснила вона».

Тому можна зробити висновок, що загнати нас у темряву безвиході жорстокому ворогу не вдасться, бо то — марна справа.

ПІШОВ У ЗАСВІТІ ОБОРОНЕЦЬ УКРАЇНИ МАКСИМ МІЩЕНКО

Жорстока і безжальна війна руйнує життя в Україні. Кожного дня. І з фронту приходять чорні звістки про загибель наших захисників. І туди, де вони народились, до матерів, і туди, де проживають їхні інші рідні і близькі. В тому числі — у Кривий Ріг. Як і в цьому конкретному випадку. Тож спочатку — офіційна інформація.

Закінчення на 2-й сторінці

ДШВ: Росіяни не закріплюються в Покровську, а лише переміщуються

7-й корпус швидкого реагування Десантно-штурмових військ і головнокомандувач ЗСУ Олександр Сирський заявляють, що російським військам не вдасться закріпитися у Покровську Донецької області, а заяви Росії, що місто в оточенні, — брехня.

Джерело: 7-й корпус і Сирський у соцмережах

Дослівно: «Окупанти не закріплюються в районах міста Покровськ, а періодично переміщуються. Зокрема, переодягаючись у цивільний одяг».

Деталі: За інформацією ДШВ, Сили оборони продовжують операцію з протидії окупантам, яким вдалося інфільтруватися та накопичитися в Покровську. Загалом 29 жовтня українські воїни ліквідували у Покровську 13 окупантів. Чотири з них — біля стели, що на в'їзді до міста в північно-західній частині.

Деталі: «Після тривалої тиші росіяни відновили на нашому напрямку «тактику флагоштоків» — встановлення своїх «ганчірок» з розповсюдженням відповідних відео у соцмережах. Застосування цього примітивного інструменту ІПСО разом з неправдивими заявами про оточення міста з боку ворожих політичних елементів — лише демонстрація того, що ворог хоче видати бажане за дійсне».

Деталі: Військові кажуть, що хоч логістика у Покровську і ускладнена через наявність у небі значної кількості ворожих FPV, вона все ще залишається можливою. Також противник активний в районі Мирнограда. Якщо Покровськ ворог атакує переважно піхотою, то біля Мирнограда — використовує як інфільтрацію на декількох напрямках оборони, так і відкрите застосування бронетехніки.

Закінчення на 2-й сторінці

ДШВ: Росіяни не закріплюються в Покровську, а лише переміщуються

Закінчення. Початок на 1-й сторінці

Дослівно: «Днями росіяни здійснили черговий механізований штурм. Протягом ворожої атаки наші військові знищили 5 одиниць бронетехніки, 2 автомобілі та щонайменше 14 окупантів. Вісім з них – на околицях Мирнограда».

Деталі: За даними Сирського, росіяни «нарошують активність» у районі Покровсько-Мирноградської агломерації.

Дослівно: «Ситуація складна, але заяви російської пропаганди про нібито «блокування» Сил оборони України в Покровську, як і в Куп'янську, не відповідають дійсності».

Деталі: Головнокомандувач розповів, що у Покровську ворожа піхота, уникаючи

боезіткнень, накопичується в міській забудові, змінює місця перебування, тож першочергове завдання – виявити її і знищити.

Сирський каже, що «віддав необхідні розпорядження» і в контексті покращення логістики окремо визначив завдання щодо посилення захисту маршрутів забезпечення та евакуації.

Передісторія:

У неділю Зеленський повідомив, що проти Покровська росіяни зосередили основну свою ударну групу.

За інформацією «Української правди», у місті перебуває щонайменше 250 окупантів – вони вступають у стрілецькі бої та розстрілюють українських військових на позиціях, зокре-

ма операторів БПЛА. Логістика до Покровська перебуває під повним контролем дронів, українські військові йдуть до позиції по 10-15 кілометрів пішки. Покровськ і Мирноград ризикують опинитися в оточенні.

За даними аналітичного проєкту DeepState, російські окупанти мають просування у Покровську, де за добу відбулося 45 бойових зіткнень.

7 корпус швидкого реагування ДШВ повідомив, що з метою оточення Покровської агломерації росіяни задіяли близько 11 тисяч окупантів.

У Покровську залишається 1256 мешканців, евакуація з громади практично неможлива.

ЄВГЕН КІЗІЛОВ,
«УКРАЇНСКА ПРАВДА», 30

ЖОВТНЯ 2025 РОКУ
ІЛЮСТРАТИВНЕ ФОТО
– ЗА ПОСИЛАННЯМ: [HTTPS://](https://)

POKROVSK.NEWS/NEWS/
VIEW/FOTO-POKROVSKA-2-
ZHOVNTNYA-2025-ROKU

І протягом цього місяця ворог не припинив обстрілювати Кривий Ріг. Зокрема, він атакував наше місто 10 і 17 жовтня.

Так, 10 жовтня внаслідок ракетного удару було пошкоджено об'єкт цивільної інфраструктури, причому постраждало троє людей. Крім того, ще й виникла пожежа.

А от 17 жовтня по Кривому Рогу було нанесено удар безпілотниками. Повідомляли місцеві пабліки про атаку понад десяти «шахедів». За інформацією від голови військової

Обстріли Кривого Рогу в жовтні

адміністрації міста Олександра Вілкула, ворог вдарив по об'єктах інфраструктури Кривого Рогу. Після десяти влучань на об'єктах виникли пожежі, які ліквідували. Але важливо зазначити, що в результаті без світла залишилися криворіжці у селищах Верабове, Авангард, Мирівське та ще в 22-х населених пунктах Криворізького району.

Як було підкреслено того ж дня на «Радіо Свобода», Президент України Володимир Зеленський, перебуваючи з візитом у США, зазначив: «Хвиля безпілотників ударила по Кривому Рогу – по цивільній інфраструктурі. Ще десятки ударних дронів були в небі. Зафіксовано також і ракети. Більшість мішеней – саме інфраструктура. Системний терор проти нашої енергетики. Росія розраховує залишити нашу частину Європи островом небезпеки і знущання з життя людей. Важливо цього не допустити. Росія буде змушена зупинити війну, коли не зможе її більше продовжувати. І справжня готовність Росії не в словах, які в Путіна ніколи не були в дефіциті, а в реальному припиненні ударів і вбивств, і саме із цим у нього проблеми».

Ілюстративне фото – за посиланням: <https://fakty.com.ua/ua/proisshestvija/20251017-vybyhu-u-kryvomu-rozi-17-zhovntnya-mistomasovano-atakuyut-shahedy/>

ПІШОВ У ЗАСВІТІ ОБОРОНЕЦЬ УКРАЇНИ МАКСИМ МІЩЕНКО

Закінчення. Початок на 1-й сторінці

«Міщенко Максим Миколайович. Дата народження 05.12.1988. Місце народження – село Радянське (нині – Кільчень) Магдалинівського району Дніпропетровської області. Навчався в Радянській ЗОШ (1995-2004), закінчив 9 класів. Навчався в ПТУ 88 (2004-2007), закінчив його і отримав спеціальність: кухар. Працював в охоронній фірмі. В 2016-2022 був в АТО у в/ч А1302. Закінчився контракт, звільнився. Коли війна переросла в повномасштабну, то повернувся на службу в березні 2022 року. Є учасником бойових дій. На війні Максим Миколайович служив у в/ч А0536 на посаді механік-водій 1-го зенітного ракетного взводу 2-ї ракетної батареї зенітно-ракетного артилерійського дивізіону військової частини А0536. Воював на Донецькому напрямку.

Солдат Максим Миколайович Міщенко під час виконання завдання на МТЛБ разом з евакуаційною групою потрапив під артилерійський обстріл противника в районі села Тоненьке. В результаті чого МТЛБ було знищено. Там він і загинув.

Бойові нагороди:

1. Відзначений почесним нагрудним знаком «За вірність у військовій службі» III ступеня від 25.04. 2018 року
2. Відзначений почесним нагрудним знаком «За службу» від 16.08. 2021 року».

23 жовтня на щиті повернувся на рідну землю в Магдалинівський район на Дніпропетровщину воїн Максим Міщенко. Своїми спогадами про брата Максима поділилася його старша сестра Євгенія.

«У нас родина була велика: батько, мати та 5 дітей. Так як батьки багато працювали, мені як старшій завданням було доглядати за меншими. Максим був у нас найменшенький. Він для мене був як синок. Максим змалку зростав тихою дитиною, дуже любив. Завжди був чесним і справедливим. Постійно я носила і водила його із собою:

до дитсадка, до лісу ходили, коло річки гуляли.. Вранці веди братиків у садочок, потім – у школу біжу з середніми братом та сестрою. Маленький братик тягнувся за старшими дітьми, легко навчався. Батько наш дуже працьовитий і Максим йому у всьому допомагав. Коли підріс, то став сам цікавитись бджоларством. Багато шукав інформації і вивчав усе про бджіл. Сам зробив перші вулики, придбав бджолині родини, хазяйнував і почувався щасливим. Та оскільки треба було за щось жити, то працював у місті в охоронній фірмі, а весь вільний час був коло батьків і бджіл. А ще вчився на кухаря. Максим був майстром на всі руки, що дуже згодилось на війні. Він багато чого вмів робити: і водити різні транспорти, і з різної зброї стріляти, а також самостійно вивчав, як влаштований дрон. Побратими згадували, що й полювати вмів, і рибу зловити, і ланцю своїми руками майструвати. А зі своїм середнім братом вони були як голка з ниточкою: куди один – туди і другий. Вони були кращими братами і друзями одночасно. Дуже чесною і відкритою людиною був наш братик. Останнє його бойове завдання, коли поїхав за пораненими і дорогою потрапив під обстріл, де машину артилерійським снарядом розбило... Довго чекали тоді, все сподівались на те, що він живий і десь у полоні... Але в липні цього року при обміні тілами рашисти передали його тіло до рідної УКРАЇНИ.. Аналіз ДНК показав, що це – наш Максим. Мама сказала: «Все, немає мого мізинчика, Максимки...» За ним як за кам'яною стіною було: затишно і спокійно. Він тримав всю нашу родину вкупі. Тільки зараз це осягнули і це так болить...».

ДЯКУЄМО БАТЬКАМ НАДІІ І МИКОЛІ МІЩЕНКАМ за те, що виховали справжнього патріота і мужнього Воїна-захисника. Вічна пам'ять Герою! Нам сонце дарує Вічність, а Вічність дає нам сили, щоб жити й хотати і цьому світу радіти. Коли налітають хмари і чорні стріли смерті, вони забирають найкращих... Герої не вмирають! Їх душі летять у Вічність...

Підготувала Олена МАКОВІЙ

На світлинах: Максим МІЩЕНКО (фото із сімейного архіву).

УКРАЇНУ ДУЖЕ ХОЧУТЬ ЗАГНАТИ В ТЕМРЯВУ, АЛЕ ЦЕ - МАРНА СПРАВА

Це наймасштабніший блекаут на території всієї України за останній час, навіть міністерка енергетики Світлана Гринчук звернула увагу на символізм дати. Вперше Росія масово атакувала енергетику і спричинила тотальні відключення світла рівно три роки тому - 10 жовтня 2022 року. Через масовану атаку на енергооб'єкти була знеструмлена велика кількість споживачів у Київській, Донецькій, Дніпропетровській, Черкаській, Чернігівській, Харківській, Сумській,

ка ситуація з водопостачанням. На правому березі світло і вода відсутні масово в Голосіївському, Солом'янському та Печерському районах. В інших районах є окремі осередки з відключеннями. Тиск у систему водопостачання знизився майже всюди, повідомляє влада. Пізніше КМДА уточнила, що без енергопостачання перебувають 2 939 об'єктів інфраструктури. 4,5 тисячі будинків – без водопостачання. Без теплопостачання - 136 закладів соціальної сфери, у

Внаслідок російського удару по енергетичній системі України 10 жовтня Київ та дев'ять областей України частково чи повністю залишилися без світла. Проте після обіду світло вже повернули значній частині споживачів.

Полтавській та Одеській областях. Про це повідомила національна компанія «Укренерго».

У цих регіонах, а також у Києві застосували аварійні відключення світла. Найскладнішою є ситуація у Києві, Київській, Харківській, Сумській, Полтавській та Чернігівській областях, повідомляє компанія. О 16.30 Міненерго повідомило, що аварійні відключення зберігаються у Києві та семи областях, на Чернігівщині – погодинні відключення світла,

яких вже стартував опалювальний сезон. Школи столиці працюють за можливості в дистанційному форматі, повідомила мерія. Якщо є світло, вчителі проводять онлайн-уроки, якщо ні - дітям видають завдання для самостійної роботи. Батьків також просять за можливості залишити дітей вдома. На Київщині найбільше постраждали Броварський та Бориспільський райони. Тут зараз діють екстрені відключення. Без електроенергії 110 тисяч абонентів області. Са-

Удар Росії 10 жовтня. Що відомо про знищення енергетики і графіки відключення світла

Черкащину заживили повністю. У столиці люди у багатьох районах сидять без світла і води, хоча кияни повідомляють, що електрика з'являється. У Києві на вечір без світла було 380 тисяч абонентів. Перевірити графіки відключень світла за вашою адресою можна на сайті ДТЕК.

ЩО ПІД УДАРОМ

Компанія ДТЕК заявила, що Росія атакувала її теплоелектростанції, внаслідок чого серйозно пошкоджено обладнання. За даними моніторингових каналів під ударом опинилися 2 ТЕЦ, 4 ГЕС та 2 ТЕС у різних містах. Також постраждали трансформатори на Чернігівщині, Харківщині, Дніпропетровщині, Полтавщині, Сумщині. Під атакою також могла опинитися Дніпровська ГЕС. Керівник Запорізької ОВА Іван Федоров повідомив про те, що у Запоріжжі перебитий проїзд через греблю ДніпроГЕС, але додав, що це «попереджувальні заходи».

Так само перекидали рух через ГЕС у Каневі, куди біла Росія і пошкодила багато багатоповерхівок. Чи досягла Росія своєї мети атакуючи ГЕС не відомо, проте на Черкащині сталися вимкнення світла. На одній з Київських ТЕЦ постраждали блочні трансформатори, заявив заступник голови комітету енергетики Верховної Ради Олексій Кучеренко. Мер Львова Андрій Садовий повідомив, що Львів та Львівська область готуються до можливих блекаутів, які можуть статися у будь-який момент.

НАСЛІДКИ АТАКИ

Станом на 12.00 години відновлювальні роботи завершили в Павлограді на Дніпропетровщині. Графіки аварійних відключень скасовані в Харкові, Полтаві та Сумах, але там продовжують діяти звичайні графіки. Енергетики повернули світло 270 тисяч абонентів у Києві, повідомила міністерка енергетики Світлана Гринчук. У Києві без світла вранці залишилася понад 5800 житлових будинків, як багатоквартирні, так і приватні, повідомила КМДА. Найбільше знеструмлений лівий берег столиці. Тут також важ-

дочки й школи працюють у звичному режимі, критична та соціальна інфраструктура на генераторах, повідомляє Київська ОВА. У деяких місцях є перебої з мобільним зв'язком, але оператори працюють над відновленням стабільного покриття.

Також екстрені відключення світла діють у Дніпропетровській області. «Коли світло відновлять, поки невідомо», - йшлося у повідомленні ДТЕК об 11.00 ранку. Зокрема у Кривому Розі критична інфраструктура переходить на генератори, повідомила влада.

У Сумській області також запровадили графіки аварійних відключень світла. Станом на 08:30 графіки діють для 10 черг споживачів. «На жаль, повідомити споживачів про тривалість знеструмлення при застосуванні ГАВ неможливо. Усі обмеження діють до відміни командою НЕК «Укренерго», - повідомила міська рада Сум.

У Чернігові та області протягом дня будуть діяти графіки погодинних відключень. За даними «Чернігівобленерго», якщо ситуація в енергосистемі буде сприятливою, планують протягом дня зменшити обсяг обмежень.

За даними Полтавської ОВА, внаслідок падіння уламків та прямих влучань пошкоджено об'єкт енергетичної інфраструктури у Кременчуцькому районі. О 9.00 ранку без світла залишилися понад 17 тисяч абонентів. Тут також запроваджені графіки аварійних відключень.

Аварійні відключення світла запровадили у Харкові та Харківській області, зокрема у Ізюмському та Балаклійському районах.

У ніч на 10 жовтня Росія завдала комбінованого удару по Україні дронами та ракетами. За словами президента Зеленського, по країні випущено понад 450 дронів та 30 ракет. Відомо про щонайменше 20 постраждалих, у Запоріжжі загинула дитина.

Вікторія ПРИСЕДСЬКА, BBC NEWS Україна, 10 жовтня 2025 року (У скороченому вигляді. Повністю – за посиланням: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/crkjg80rpmgo>)

Приходить розуміння того, що ми в якийсь момент життя самі обираємо символи, які будуть довгий час керувати нами. Ось і книжка віршів «Зерна» була видана 2014 року, а вірш, який дав назву цій книжці, ще на пару років раніше - у відносно мирні, але, як по мені, дуже тривожні часи. І думки і образи тих часів були пов'язані не тільки з передчуттям майбутньої страшної війни, а й з відчуттям стрімкої деградації всіх сфер нашого життя – самого соціуму, його інформаційного простору, його ціннісних орієнтирів та духовних процесів. Душа буквально кричала про майбутню катастрофу, але голоси чистих душ заглушались шумом брутальних телепрограм, суцільним регомом розважаль-

СТАНЬ НА ЦІМ СВІТІ СІЯЧЕМ

них шоу, суєтою дешевих мильних серіалів. Запанувала філософія нових господарів життя на дорогах авто: «Швидко жити, швидко багатіти, швидко їздити, швидко вмирати». Матеріальні пріоритети людей швидко вступили у непримиренні протиріччя з моральними принципами. Не забудь ніколи, як у колі досить молодих, але багатих людей, мене попросили спочатку заспівати щось під гітару, а потім почитати вірші.

Реакція була шокуючою. Один із бізнесменів раптом сказав – ви, напевно, дуже багата людина. На що інший сказав: та всі оці генії – ніщоброди, бо вони не вміють жити!» І продовжив: «Єдиний, кого я поважаю в тій тусовці – це Андрій Разін, який почав свою кар'єру з «Ласкового мая», а став директором академії мистецтв, банкіром і Депутатом Госдуми.» Що мені було сказати на ці беззаперечні з точки зору бізнесмена аргументи? Що є люди, які орієнтовані на статусні і матеріальні сторони життя і вони досягають свого результату будь-якою ціною. Але є ті, для кого цінним і неповторним є сам процес проживання кожної митті. Проживання на рівні глибоких почуттів і неповторних думок, котрі з'являються як плоди спостереження за світом. І ще – як було пояснити, що задоволення від грошей чи високого статусу тимчасове і скороминуще, тоді як насолода від процесу пізнання світу і самого акту творчості куди більш всеосяжне і безперервне.

Ми всі навіть не помітили, як у процесі свого розвитку (чи деградації?) возвеличили принципи матеріального і повністю нівелювали принципи духовного. І почали називати елітою тих, хто досяг вершин у матеріальному збагаченні і призначили тих, хто шукав іншого змісту буття – і закликав до цього інших... Нещодавно на одній проповіді в церкві, я почув надзвичайно точну фразу, яка характеризує сьогодення: «Диявол – це бог миттєвого задоволення...» Обриваю фразу на середині, бо ще повернуся до неї.

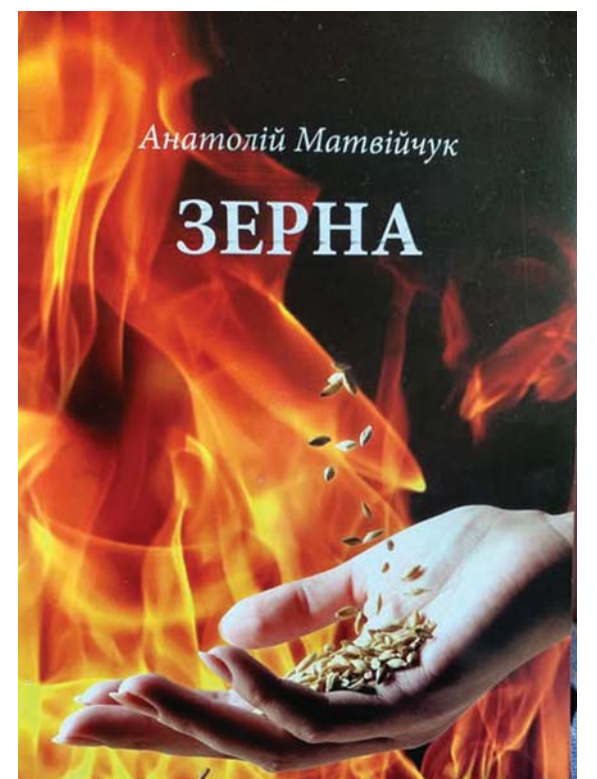
Отож, прогрес спокусив нас швидкими результатами. Нам сьогодені страшно подобаються швидкі гроші, швидкі емоції, швидко задоволення, швидкий успіх! Не той, що приходить за копійкою багаторічної працею, за граничним вольовим, моральним чи фізичним напруженням усіх сил, а просто такий, що схожий на манну небесну чи виграш у лотерею! Навіщо віддавати належне людині-майстру, що закінчив музичну школу, потім училище і нарешті консерваторію, коли можна взяти з вулиці когось посереднього чи навіть бездарного і за допомогою грошей і технологій зробити його зіркою за рік? Навіщо опанувати серйозні дисципліни – історію, літературу, філософію, коли можна стати блогером, торочачи банальні істини або брешучи на кожному кроці – і мати при цьому багатомільйонну аудиторію. Навіщо вчитися банківській справі чи таємницям менеджменту, коли можна податися в публічну політику, а потім зіскочити в крісло якоїсь із наглядових рад потужного концерну, банку чи корпорації? І отримувати серйозні гроші. Навіщо вчитися творити гарні пісні і поезію?! Навіщо опанувати акторське мистецтво вчитися довгі роки вираженню складних почуттів, коли скоро Штучний Інтелект обіцяє замінити композиторів і акторів цифровим продуктом! Про хабарі, за які купуються «хлібні посади» я вже не кажу. І все це – швидко, ефективно, цілеспрямовано, не озираючись на скривджених, на відсутність, на значно більш талановитих і навіть шалено обдарованих. Адже головне – результат!

Скажіть, вам подобається суспільство, засноване на таких принципах? Суспільство бездуховне, прагматичне і цинічне, суспільство, фундаментом якого є люди корумповані і порочні, без жодних принципів та ідей, без внутрішньої ієрархії і без Бога в душі? Мені – ні!!! Мене завжди буде гнітити таке буття. Навіть у триповерховому персональному будинку десь у Конча-Заспі за двометровим парканом і озброєною охороною. Але сама думка про те, що за парканом живуть сотні тисяч нічим не гірших за мене, достойних гарного життя людей, зробіть моє існування нестерпним.

Ми часом говоримо, що людина – цар природи! Так, але жорстокий і байдужий цар, що нехтує її законами. Що бере у природи, нічого не даючи їй

навзамін. Що не хоче жити в гармонії з природою. Як можна пожинати, не знаючи, як воно – постійно сіяти?! Як можна руйнувати, не знаючи як воно – весь час будувати?! Як можна вбивати, не знаючи, як воно – народжувати, плекати, ростити?! Але ж – пожинаємо. І руйнуємо. І вбиваємо!

Повертаюся до фрази, яку тепер може процитувати повністю: «Диявол - це бог миттєвого задоволення. А справжній Бог діє за принципом Сіяння і Жнив». Ми забуваємо, що хтось має сіяти, навіть не знаючи, хто це пожинатиме! Ми маємо народжувати ідеї та вірші, не думаючи, що хтось, а не ми, цим скористається. Ми маємо правильно виховувати дітей – у любові до батьків, до людей, до

всього живого і всього красивого, не зважаючи на те, що хтось спокусить, обдурить і використає цих дітей у своїх страшних планах... Але все ж хтось має робити це! Не зважаючи на те, що світ коїться у прірву і дні стискаються в години, а Диявол цинічно скалить свої зуби, поглядаючи на нас. «Моє царство не від світу цього» – сказав колись Христос пілату. Що Він мав на увазі? Що у нього недостатньо можливостей, щоб залізи кожному в душу і залишити там вічні Заповіді: «Не кради, не лжесвідчи, шануй батьків своїх, не бажай чужого, не убий...» І що кожен сам має берегти Бога в душі! Розуміючи це, не можеш не бути сіячем. Ось чому «Зерна» – це не просто рядки. Це щось значно більше...

**Прийде весна з рясним дощем,
І землю до життя наверх.
Стань на цім світі Сіячем,
Виходь – і просто кидай зерна.**

**Відчуй призначення своє,
І споконвічну суть биллину.
Хай хтось купує-продає,
Та ти – не з їхнього коліна.**

**До неба очі підійми,
Вдихни цей світ на повні груди
Й скажи собі, – якщо не Ми,
То хто в цім світі сіяць буде?!**

**Ти чуєш – скаржиться Земля!
Вона терпіти не бажає.
Ти не посієш – і поля
Не дочекаються врожаю!**

**І в час жаданий не прийде,
І не заврунеться завзято,
Те покоління молоде,
Що здатне битися й кохати.**

**І вкриють землю бур'яни,
І будуть тишитись нероби,
Що всюди, де не глянь, – вони,
А вимирають – Хлібороби!**

**Візьми ж Молитву на уста,
Хай од душі відступить скверна,
Бо наша місія проста:
Нам тільки треба кидать зерна.**

Анатолій МАТВІЙЧУК
(Співак, поет, композитор, публіцист, Народний артист України), 13 жовтня 2025 року
<https://www.facebook.com/amatyichuk>
На світліні: Анатолій МАТВІЙЧУК

УКРАЇНУ ДУЖЕ ХОЧУТЬ ЗАГНАТИ В ТЕМРЯВУ, АЛЕ ЦЕ - МАРНА СПРАВА

Відтоді, попри обмежені просування з обох сторін, лінія фронту майже не змінилася. Росіяни намагаються створити враження, що вони невпинно просуваються, але факт у тому, що з весни 2022 року вони не змогли захопити жодної мети великого стратегічного значення, як от міста Київ, Харків чи Херсон. Харарі зазначив, що у 2025 році ціною приблизно від 200 до 300 тисяч убитих і поранених солдатів армія РФ наразі змогла захопити

початку, вони, ймовірно, могли б виграти війну до кінця 2022 року або літа 2023 року, перш ніж Росія змогла б відновити свою армію та воєнну економіку. У 2025 році найслабшою ланкою в обороні України залишаються думки її західних друзів. Оскільки Росія не змогла здобути перевагу в повітрі та на морі чи прорвати українську оборону на суші, російська стратегія прагне обійти українську позицію, атакуючи волю американців і європейців».

У колонці для Financial Times історик Ювал Ной Харарі зазначив, що, всупереч нарративу російської пропаганди, Україна наразі здобуває перевагу у війні. Він зазначив, що навіть президент США Дональд Трамп, який у лютому 2025 року повчав президента України Володимира Зеленського, що той повинен поступитися вимогам РФ, оскільки «у вас немає козирів», цього тижня заявив, що «Україна за підтримки Європейського Союзу перебуває в позиції, щоб боротися і перемогти». Історик нагадав, що на початку конфлікту у 2014 році Україна виглядала безпорадною перед російською агресією, і Росія легко захопила Крим та частину сходу країни. Повномасштабне вторгнення 24 лютого 2022 року ставило за мету підкорити всю Україну та ліквідувати її незалежність. Тоді очікували швидкого падіння Києва й розгрому армії, а західні союзники навіть пропонували евакуювати Зеленського та створити уряд у вигнанні. Проте Зеленський вирішив залишитися в Києві та боротися. Потім українська армія пішла в контрнаступ наприкінці літа 2022 року, здобула дві великі перемоги в Харківській та Херсонській областях і звільнила значну частину території, захоплених росіянами на першому етапі вторгнення.

Історик Ювал Ной Харарі пояснив, чому Україна переможе у війні з Росією

лише тонку смугу прикордонної зони, що, за найнадійнішими джерелами, становить приблизно 0,6 відсотка від загальної території України...

На морі досягнення України були не менш вражаючими. 24 лютого 2022 року Чорноморський флот РФ мав повну морську перевагу, і здавалося, що Україна не має засобів їй протистояти. Але Флагман Чорноморського флоту РФ, крейсер «Москва» та численні інші російські судна опинилися на дні Чорного моря. Завдяки інноваційному використанню ракет і БпЛА українці зуміли нейтралізувати морську перевагу РФ, змінили саму природу морської війни та змусили залишити Чорноморський флоту РФ шукати притулок в безпечних гаванях далеко від фронту.

У повітрі Росія також зазнала невдачі. Якщо у своїй 12-денній війні проти Ірану в червні 2025 року Ізраїль здобув контроль над іранським небом приблизно за 36 годин, не втративши жодного пілотованого літака, Росія досі не змогла отримати контроль над українським небом. Російські повітряні сили зазнали нищівних втрат — зокрема, через український удар по стратегічній бомбардувальній авіації Росії в червні. Росія відреагувала, покладаючись на далекобійні ракети та БпЛА, щоб тероризувати українські міста. Україна утрималася від відповіді подібним чином і здебільшого уникає ударів по цивільних цілях у Росії, але українські БпЛА продемонстрували значну здатність вражати аеродроми та інфраструктуру, особливо нафтопереробні заводи, за сотні кілометрів у глибині Росії.

«Відповідно, у 2022 році українці здобули перемоги в Києві, Харкові та Херсоні з обмеженим озброєнням. Якби їм надали повну підтримку від самого

— наголосив Ювал Ной Харарі.

Харарі наголосив, що після двох тижнів, коли російські літаки порушували повітряний простір Естонії, а російські БпЛА пролітали над Польщею та Румунією (і, можливо, також Данією), європейці повинні замислитися над тим, що, якщо Росія завтра атакує Європу, а США вирішать не брати участі в бойових діях, найбільшим військовим активом Європи буде українська армія. Американські військові також мають багато чому навчитися з бойового досвіду України та її передової збройової промисловості. Особливо в галузі війни БпЛА інновації України та величезний обсяг даних роблять її світовим лідером. Це, ймовірно, одна з причин, чому президент Трамп останнім часом став більш підтримувати Україну. Йому подобається підтримувати переможців.

«Неможливо передбачити, як розвиватиметься війна, оскільки це залежить від майбутніх рішень. Але в одному вирішальному аспекті українська перемога вже є остаточною та незворотною. Війна — це продовження політики іншими засобами. Війну виграє не та сторона, яка захоплює більше землі, знищує більше міст чи вбиває більше людей. Війну виграє та сторона, яка досягає своїх політичних цілей. І в Україні вже очевидно, що Путін не зміг досягти своєї головної воєнної мети — знищення української нації», — підсумував історик.

Ювал Ной ХАРАРІ, ізраїльський історик, сайт «БУКВИ», 27 вересня 2025 року (У скороченому вигляді. Повністю — за посиланням: <https://bukvy.org/istoryk-yuval-noj-harari-poyasnyv-chomu-ukrayina-peremozhe-u-vijni-z-rosiyeyu/>)

Президент України зазначив, що президент США не сказав «так», але й не сказав «ні» щодо передачі «томагавків».

«томагавки». І я думаю, що він справді боїться, що ми їх використаємо», — сказав він.

Напередодні Зеленський і Трамп зустрілися у Білому домі, після чого

Зеленський сподівається, що Трамп все ж таки надасть Україні «томагавки»

Президент України Володимир Зеленський сподівається, що президент США Дональд Трамп все ж таки надасть Україні «томагавки». Про це він сказав в інтерв'ю NBC News. «Добре, що президент Трамп не сказав «ні», але наразі не сказав і «так», — розповів Зеленський.

Зеленський заявив NBC News, що українська армія, оснащена «томагавками», викликає справжнє занепокоєння у Путіна. «Я думаю, що Путін боїться, що Сполучені Штати передадуть нам

президент мав телефонну розмову із європейськими лідерами. За підсумками візиту до Білого дому Зеленський заявив про готовність до будь-якого формату мирних перемовин. Також президент України сказав, що Росія «злякалася перспективи Tomahawk в Україні».

Сайт «LB.ua», 18 жовтня 2025 року https://lb.ua/news/2025/10/18/702259_zelenskiy_spodivaietsya_shcho_tramp.html

Після приходу до влади у США президента Дональда Трампа, європейські союзники не були впевнені, чи продовжить Вашингтон постачати зброю Україні. І справді, безкоштовну допомогу Україні США рипинили надавати, але погодилися продавати зброю. Так з'явилася ініціатива PURL, за допомогою якої рахунки за озброєння від США — системи ППО, ракети до них, боеприпаси, тощо — оплачують європейські держави та Канада.

«Там є озброєння, які не можуть перекрити інші країни: або за но-

Уже понад 3,5 роки Україна стримує повномасштабну агресію Росії. Де брати зброю і ресурси? У чому унікальність ініціативи PURL? І чому в Європі присутній скептицизм щодо неї? Радіо Свобода з'ясувало.

дипломатів, ініціатива не допомагає зусиллям із переозброєння Європи, оскільки «нам доводиться платити двічі — спершу за американську оборонну промисловість, а потім за власну». Інший, однак, зазначив, що «це наразі єдиний можливий шлях, і ми побачимо, як до нього долучатися».

«З усією повагою до БРИТАНЦІВ»

У переліку умовної коаліції охочих долучитися до PURL помітно відсутні найбільші європейські економіки, серед яких — Велика Британія, Франція, Італія, Іспанія, Польща. І останніми

Британія, Франція, Польща. Чому американську зброю Україні не купують її найближчі партнери

менклатурою — за типом озброєнь, або за кількістю, або доступністю і швидкістю постачань... Ми розуміємо, коли приблизно, в якому стані, яку номенклатуру ми отримуємо. У нас є доступ і можливість контролювати цей процес Україною на різних етапах», — пояснила 14 жовтня унікальність ініціативи очільниця української місії при НАТО Альона Гетьманчук.

«Зараз це працює безперебійно та ефективно... Очікую, що завтра на зустрічі міністрів оборони НАТО будуть зроблені важливі оголошення», — сказав 14 жовтня посол США при Альянсі Метью Вітaker.

Увагу якомога більшої кількості союзників до PURL всіляко намагається привернути президент України Володимир Зеленський, у Telegram-каналі якого відповідна аббревіатура за останні місяці згадана 47 разів. Часто — в дописах, де український президент закликає країни долучитися, прагнучи збирати завдяки ініціативі «щонайменше мільярд доларів щомісяця». PURL мала перспективний вигляд, щойно її запустили: всього за кілька тижнів збрали вдвічі більше, ніж Зеленський зараз хоче мати щомісяця. Станом на 31 серпня — 2 мільярди доларів. Темпи інвестицій в американську зброю для України, втім, очікувано дещо впади з часом. Станом на початок жовтня український президент звітував про очікування на близько 3,5 мільярда. Серед тих, хто зробив внески, — Данія, Німеччина, Нідерланди, Норвегія, Швеція, Канада. Готується пакет, профінансований Бельгією, Естонією, Ісландією, Латвією, Литвою та Люксембургом. Намір долучитися оголосила Словенія.

Зеленський зауважує, що країни, які вже «вдизначилися» в PURL, зараз доводиться просити про повторні внески. «Ми почали говорити з країнами щодо другого кола, другого етапу їхніх внесків. Тому що ми не бачимо швидкості від інших країн. На жаль», — писав Зеленський 6 жовтня.

НЕЗРУЧНА ДИСКУСІЯ

Дипломати в НАТО, не уповноважені давати офіційні коментарі, розповіли Радіо Свобода про існування в Альянсі своєрідної групи підтримки PURL. А поряд з нею — групи скептиків, надто серед країн із власним збройним виробництвом, що воліють підтримувати насамперед його. На думку одного із

меться дедалі більше країн». Представник однієї з європейських країн, яка бере участь у PURL, наголосив Радіо Свобода, що Європа наразі не спроможна покрити пріоритетні військові потреби України. Відтак — в ініціативі немає альтернатив. «Маємо інструмент, здатний постачати Україні матеріали, які не можуть бути забезпечені європейськими запасами та оборонною промисловістю в найближчому майбутньому... За допомогою цих пакетів PURL ми зможемо надати Україні справді вирішальну допомогу, яка їй знадобиться в наступні роки», — зазначив, співрозмовник Радіо Свобода, ім'я якого не згадується з огляду на обмеження його повноважень давати коментарі ЗМІ.

... Ще один дипломат із країни-учасниці PURL узагалі обурився низьким рівнем залученості інших союзників. І аносував на 15 жовтня у штаб-квартирі Альянсу незручну дискусію про справедливі розподіл тягаря. Тобто — рівну співучасті союзників у військовій допомозі Україні чи то в межах PURL, чи інших форматів. «Інші країни не виконують свою роль. Наш міністр... порушить це питання. Він досить чітко подивиться своїм колегам в очі і скаже: що ви, великі європейські економіки, робите?», — аносував співбесідник Радіо Свобода можливу незручну дискусію в штаб-квартирі НАТО. Дипломат також наполіг, що підтримка України в той чи інший спосіб — в інтересах усього Альянсу. Зокрема — фінансових. «Захищаючи та підтримуючи Україну, ми також захищаємо себе військово. Дозвольте бути відвертим: якщо Україна, не дай Боже, впаде, то витрати на оборону значно перевищать 5 відсотків від ВВП», — наголосив дипломат на умовах анонімності.

Співрозмовники Радіо Свобода у штаб-квартирі НАТО звертають також увагу, що про PURL було оголошено «у розпал» бюджетного року. А отже, при плануванні своїх витрат на наступні роки долучитися до «життєво важливої» для України ініціативи може більше країн. Частина країн з обмеженими бюджетами покладають також надію на використання майбутнього репараційного кредиту за рахунок заморожених російських активів для цих потреб

тижнями Зеленський взявся поіменно їх «викликати до дошки». Наприкінці вересня український президент, звертаючись до учасників Варшавського безпекового форуму, закликав долучитися Польщу. «Ми б дуже хотіли, щоб і інші країни, і щоб Польща також підтримала цю ініціативу. Це нам точно допоможе пройти зиму», — сказав Зеленський. Повторив він цей заклик і до Лондона. «З усією повагою до Кіра, до британців, ви нам чимало допомагали і допомагаєте. Але ви маєте стати сильними партнерами, приєднатися до PURL, бо інакше інші лідери не приєднаються», — заявив Зеленський на брифінгу у Лондоні 10 жовтня.

Коментуючи Радіо Свобода незалученість Британії до PURL, посол України при НАТО Альона Гетьманчук підкреслила, що британським партнерам України «дуже важливо зрозуміти, чому кошти мають бути спрямовані саме через ініціативу PURL». У Міністерстві оборони Великої Британії, відповідаючи на запит Радіо Свобода, запевнили, що «вітають ініціативу США». Водночас країна «зосереджена на фінансуванні та забезпеченні запитуваних Україною критично важливих можливостей, які вона має унікальні можливості забезпечити», — наголосили в уряді Сполученого Королівства. Прикладом таких можливостей є далекобійні крилаті ракети Storm Shadow, постачання яких свого часу здолало черговий психологічний бар'єр у типах підтримки України.

Радіо Свобода направило запити до Єлісейського Палацу, а також — міністерств оборони згадуваної Зеленським Польщі, Італії, Іспанії щодо участі цих країн в ініціативі. Відповіді будуть опубліковані, щойно надійдуть. «Коли європейські партнери бачать, що по деяких позиціях завдяки PURL ми закриваємо 90% [військових потреб України — ред.], а, може, й більше, — звичайно, для них це аргумент. Тобто вони розуміють, чому нам зараз це потрібно», — резюмує Альона Гетьманчук.

Зоряна СТЕПАПНЕНКО, Олена АБРАМОВИЧ, сайт «Радіо Свобода», 15 жовтня 2025 року (У скороченому вигляді. Повністю за посиланням: <https://www.radiosvoboda.org/amp/ssha-zbrojaya-evropa-dopomoha/33559842.html>)

УКРАЇНУ ДУЖЕ ХОЧУТЬ ЗАГНАТИ В ТЕМРЯВУ, АЛЕ ЦЕ - МАРНА СПРАВА

Кабмін вирішив посилити захист критичної інфраструктури. Зокрема, уряд ухвалив рішення, які допоможуть прискорити будівництво інженерного захисту навколо об'єктів енергетики, транспорту та систем життєзабезпечення.

Про це йдеться в повідомленні прем'єр-міністерки Юлії Свириденко. «Маємо діяти швидко, щоб люди завжди мали світло, тепло й воду, навіть попри ворожі обстріли. На позачерговому засіданні ухвалили низку рішень, які зроблять захист та відновлення критичних об'єктів ефективнішими. Вони надають відповідним відомствам і службам можливості швидко спрямовувати кошти і відновлювати пошкодження», — пояснила вона.

ЩО ВИРІШЕНО:

• Створити Координаційний центр інженерного захисту.

Він об'єднає представників уряду, обласної та місцевої влади, операторів інфраструктури. Центр визначатиме пріоритети з фінансування та відновлення об'єктів, координуватиме дії й контролюватиме виконання робіт. Його роботу куруватимуть віцепрем'єр Олексій Кулеба та Агентство відновлення.

• Оновлено перелік видатків, які фінансує держава у пріоритетному режимі.

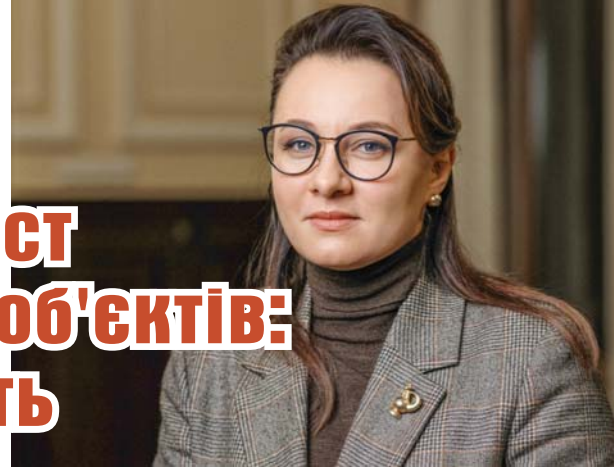
Тепер Казначейство зможе швидше виділяти кошти з держбюджету на будівництво, ремонт і захист енергетичних

Уряд ухвалив рішення посилити захист енергетичних об'єктів: що запровадять

об'єктів, щоб вони працювали навіть під час атак.

• Уряд ухвалив рішення, які сприятимуть прискоренню будівництва інженерного захисту навколо об'єктів енергетики, транспорту та систем життєзабезпечення.

Контроль за якістю і безпекою робіт зберігається, але процедурна частина, від погодження до укладення договорів, стане на місяці коротшою. Це дасть змогу оперативно розпочинати будівництво та ремонт, забез-

печувати безперебійну роботу енергетичної інфраструктури й швидше відновлювати пошкоджене.

• Спрямовано додаткові кошти з резервного фонду на захист і відновлення критичної інфраструктури у прифронтових областях та «Укрзалізниця».

Кошти підуть на зміцнення енергетичних, транспортних і життєво важливих систем, від генераторів та акумуляторних станцій до будівництва інженерного захисту. Це дасть

змогу швидше зводити захисні споруди, оперативно відновлювати пошкоджені об'єкти й забезпечувати безперебійну роботу енергетики.

«Мета цих рішень — зробити нас стійкими і покращити процес кризового реагування на наслідки обстрілів, щоб життя в Україні не зупинилося навіть під час війни», — пояснила Свириденко.

Як повідомляв OBOZ.UA раніше, в Україні за рік кількість боргів за комуналку зросла на 13% і перевищила 788 тисяч випадків. Найчастіше українці мають заборгованість за тепло та воду, а найбільше боржників проживає на Дніпропетровщині, Харківщині та Донеччині.

Олександр ЛИТВИН,

сайт OBOZ.UA,
18 жовтня 2025 року.
<https://www.obozrevatel.com/ukr/ekonomika-glavnaya/analytics-and-forecasts/uryad-uhvaliv-rishennya-posiliti-zahist-energetichnih-obektiv-scho-zaprovadyat.htm>
На світліні: Юлія СВИРИДЕНКО
Фото за посиланням: <https://mkosmetic.com.ua/yuliya-svirydenko-biografiya-simiyady-osvita-ta-czikavi-fakty/>

Коли наприкінці вересня Урсула фон дер Ляйєн вийшла до преси у Брюсселі, її слова прозвучали як суха бюрократична фраза — але насправді це була зміна епохи. «Ми домовилися з Україною, що загалом 2 мільярди євро будуть витрачені на дрони вже зараз. Це дозволить Україні масштабувати виробництво і використати весь свій потенціал. І, звісно, це дасть можливість і Євросоюзу отримати вигоду від цієї технології». Звучить просто. Але насправді — це не черговий транш допомоги. Це сигнал: Європа починає будувати свій повітряний щит — через Україну.

Уже другий рік поспіль українське небо — це не просто лінія фронту, а випробувальний полігон нової війни. Тут народжуються технології, які змінюють правила гри: FPV-дрони, системи радіоелектронної боротьби, штучний інтелект для наведення, цифрове управління боєм. Президент Володимир Зеленський неодноразово наголошував: «Україна стала полем, де вирішується, яким буде світ — безпечним чи хаотичним. І саме тут створюється нова архітектура безпеки». Європа це зрозуміла. І вирішила не просто допомагати, а інвестувати у досвід, який Україна здобула ціною втрат. Рішення ЄС про 2 млрд євро на дрони — це не гуманітарна ініціатива. Це план розбудови системи, де Україна стає центральним елементом.

«СТІНА ДРОНІВ» ЗАХИЩАТИМЕ І ЄС, І УКРАЇНУ

Європейська модель передбачає три рівня.

• **Виробничий.** Частина коштів піде на спільні заводи, збірку й технічне обслуговування дронів в Україні та країнах ЄС.

• **Технологічний.** Інтеграція у мережу «стіни дронів» — багаторівневої системи сенсорів, перехоплювачів і зв'язку, що має прикрити східний фланг НАТО.

• **Освітній.** Українські інженери й військові діляться досвідом боротьби з «Шахедами» — тепер уже в межах офіційних навчальних програм у Данії, Польщі, Німеччині.

У Києві це сприйняли як визнання військово-технологічного суверенітету України. Прем'єрка Данії Метте Фредеріксен сказала без дипломатії: «Європа зараз перебуває у найнебезпечнішій ситуації від часів Другої світової війни». Тож йдеться не про «пожертву союзникам», а про взаємозалежність. Проєкт «Стіна дронів» офіційно визначений як такий, що «захиститиме і ЄС, і Україну». У Берліні визнають: українська школа безпілотників ефективніша за більшість європейських лабораторій. Тому логіка проста: не конкурувати, а співпрацювати.

Європа озброюється через Україну: Як 2 мільярди євро на дрони перетворюють війну на індустрію майбутнього

ЄВРОПЕЙСЬКА ВІЙНА ТЕПЕР РАХУЄ НЕ РАКЕТИ, А ВІДСОТКИ

Велика Британія першою включилася у цю симфонію. Програма Project OCTOPUS передбачає масове виробництво українських перехоплювачів у британських майстернях. Міністр оборони Джон Гілі заявив: «Велика Британія вироблятиме та спільно розроблятиме найсучасніше військове обладнання разом з українською промисловістю... Це створить робочі місця у Британії й посилить національну безпеку обох держав». А британське Міноборони уточнило: «Українські дрони-перехоплювачі довели високу ефективність проти іранських і російських «Шахедів», причому їхня собівартість — менш ніж 10% від вартості цілей, які вони знищують». Європейська війна тепер рахує не ракети, а відсотки.

Українські військові вже перетворили бойові ноу-хау на виробничі стандарти. Підрозділи безпілотників стали лабораторіями, де одночасно тестують, ремонтують і покращують машини. «Птахи Мадяра», які починали з аматорських дронів, тепер — символ цілої епохи. Їхній досвід став основою для створення Сил безпілотних систем ЗСУ — структури, яка об'єднує усі рівні роботи з дронами: від фронту до програмного забезпечення.

Разом із технологіями приходять і дилеми:

• хто контролюватиме єдину мережу — національні уряди чи Брюссель?

• чи готовий ЄС до швидкості, у якій живе українська війна?

• чи зможе Європа залишатися гуманною, коли на полі бою вже воюють алгоритми?

Це не риторика. Це нова мораль війни, яку теж доведеться кодифікувати.

ПЕРЕВАГА УКРАЇНИ — БОЙОВИЙ ДОСВІД ВИПРОБУВАННЯ ФРОНТОМ

Дивлячись у майбутнє, до 2026 року Україна може стати експортним центром дронів технологій,

а Європа — нарешті не споживачем безпеки, а її виробником. «Масове виробництво недорогих перехоплювачів стане ключем до перемоги у дронівій війні», — йдеться у матеріалах британського Project OCTOPUS. У цій війні важить не кількість, а швидкість мислення.

Вадим Юник — президент «Технологічних сил України» і CEO оборонно-технологічної компанії FRDM. Він фахово займається БПЛА з 2013 року і був одним з тих, хто представляв перші ударні дрони вищому військовому керівництву країни, пропонуючи їх визнати зброєю. З його точки зору Україна має стати частиною європейського дронного простору — без нових «радянських» бар'єрів.

«Ідея створення спільного виробничого та технологічного простору для дронів між Україною і ЄС — не нова. Ми з цією концепцією йдемо вже півтора року. Це один із реальних способів стати частиною Європи не лише на словах, а у практиці співпраці підприємств», — пояснює співрозмовник. За його словами, перше завдання — побудувати взаємодію між українськими та європейськими ринками, усунути бар'єри, які заважають кооперації. Українські компанії мають отримати ті самі можливості, які мають виробники з країн ЄС — наприклад, як Латвія та Естонія або Німеччина та Данія співпрацюють між собою. «Україна повинна природно інтегруватися у цей технологічний простір. Це питання не престижу, а виживання», — каже він.

За словами експерта, Україна має унікальну перевагу — бойовий досвід і технології, переврені на фронті. Європейські партнери це визнають і зацікавлені у спільному виробництві, бо українські рішення — battle approved. Утім, залишається ключова проблема — фінансування. «Війна довга і дорога, тому потрібно шукати альтернативні джерела коштів. Західні партнери готові допомагати, але хочуть швидкого доступу до технологій. І це нормально. Так працюють справжні союзники: допомагають і отримують спільну користь», — пояснює Юник. Головне — не створити «Спец-

експорт-2». Окрема тема — спроби створити новий дозвільний орган для контролю експорту. Експерт застерігає: це прямий шлях до повернення радянської системи «спецекспортів».

«Як тільки з'являється новий орган, який «погоджує» папери — з'являється спокуса вирішити питання «по-людськи». Українці це проходили. Це корупція, зловживання, тіншові схеми. Нам не потрібен новий «забор» між нами і Європою», — наголошує він. Замість цього пропонується прозора цифрова система на кшталт «Дії», де заявки на експорт і кооперацію подаються онлайн без контакту з чиновниками.

«У Європі бюрократія працює за правилами, у нас часто — за настроєм. Якщо ми хочемо бути частиною цивілізованого ринку, треба мінімізувати роль людини в ухваленні рішень. Це ключ до довіри», — каже експерт.

Українські розробники можуть навчити європейців одному: як створювати зброю, що реально працює у війні. «Вони можуть зробити красивий прототип, але не знають, як він поводитиметься у бою. Ми це розуміємо, бо живемо у цій реальності. Ми воюємо, ми тестуємо, ми вдосконалюємо. І це те, що цінує Європа», — додає він. Водночас Україна має повчитися у ЄС системності, стабільності фінансування і захисту виробника. «Європейці працюють повільно, але точно. Українці — швидко, але хаотично. Якщо поєднати ці риси — буде ідеальна комбінація», — переконаний Вадим Юник.

За оцінками експерта, створення спільних підприємств і запуск механізмів співпраці може зайняти від півроку до року. «Це якщо всі бігтимуть — і ми, і європейці. Поки що частина країн навіть не підписала базові G2G-меморандуми. А без цього жоден експорт технологій не можливий юридично», — каже він. «Європейці мислять інакше. Навіть якщо є програма, це не означає, що вони куплять твою розробку. Нам потрібні гарантії — хоча б на рік чи два. Інакше це буде просто «заводик заради за-

воду», — зазначає Юник. Він також називає речі своїми іменами: «Це наш іспит. Ми або будемо прозорим процесом, або знову створимо систему дозволів, хабарів і ручного управління. І від цього залежить не лише обороноздатність України, а й безпека всієї Європи».

Представник компанії DEVIRO нагадав, що Україна — це аванпост Європи. Україна стримує та захищає європейські кордони, знищує ворога на 50% українською зброєю: «А якщо порівнювати з полем бою, де 80% уражень наносяться дронами, то відсоток українського стає ще більшим. Тобто українські військові й українські дрони на сьогоднішній день є найдосвідченішими у сучасній війні».

Цього року ми побачили та відчули суттєву підтримку зі сторони країн Північної Європи. Ці країни розуміють що треба готуватися до війни якщо хочеш миру, а також аналізувати та вивчати український досвід війни. Згадайте, як два роки назад наші військові їздили навчатись в Європу, і як зараз ми навчаємо їх. Наші військові та вітчизняні виробники починають ділитись накопиченим досвідом з нашими союзниками. Країни Балтії, скандинавські країни, Велика Британія й інші допомагали та продовжують допомагати нам, і прийде час коли вони попросять нас про допомогу — не безпідставно. Тоді зітрутуться усі умовні кордони між європейськими та українськими технологіями, і знов уся зброя буде ділитись на дві категорії: ефективна чи не ефективна на полі бою, тому що ворог у нас буде той самий. Військові це вже розуміють, виробники, зокрема європейські, ще не всі, а урядовцям не залишається іншого вибору як вже сьогодні готувати план створення спільних україно-європейських виробництв. Сподіваємось, що до того часу усе українське вже буде називатись європейським».

Автор: Наталія ХАРИТОНОВА, сайт «БІЗНЕС ЦЕНЗОР», 17 жовтня 2025 року
<https://censor.net/biz/resonance/3580214/stina-droniv-yak-2-mlrd-yevro-na-drony-peretvoryuyut-viyinu-na-industriyu-mayibutnogo>
Джерело: <https://censor.net/r3580214>

УКРАЇНУ ДУЖЕ ХОЧУТЬ ЗАГНАТИ В ТЕМРЯВУ, АЛЕ ЦЕ - МАРНА СПРАВА

Зима ще не почалася, а світло вже вимикають. Це ж уже було. Однак у попередні роки росіяни атакували то електроенергетичну, то газову систему, а зараз взяли одночасно за обидві. Українські політики й чиновники тим часом звинувачують одне одного в недостатній підготовці енергосистеми до холодного періоду. Що нині відбувається з електричною та газовою галузями та чого чекати далі — у матеріалі hromadske.

РОСІЯНИ Б'ЮТЬ ПО ЕЛЕКТРИЦІ ІНАКШЕ, АЛЕ НЕ МЕНШ БОЛІСНО

Від початку жовтня практично щодня російські дрони та ракети б'ють по українській електроенергетичній системі. Особливо потер-

«Рішенням Кабінету міністрів 90 тисяч габіонів передається у власність Міненерго, щоб воно потім розподіляло ці габіони між об'єктами критичної інфраструктури. Якщо щось передається з бюрократичною процедурою, то там потрібні різноманітні порядки, різноманітні плани. Все це буде, звісно, розроблятися місяцями — і ці габіони можуть і не дійти до тих об'єктів, які вони мають захистити»,

ефективніше там, де зосереджено ресурси й забезпечено безпечний доступ бригад», — говорить Олена Лапенко. Навіть якщо після чергового прильоту подача світла відновлюється, це зовсім не означає, що ремонт повністю завершено. Це означає лише те, що енергетики змогли налагодити альтернативне постачання. А ремонт пошкоджень, особливо якщо йдеться про ключове обладнання електростанцій та підстанцій, може тривати місяці й навіть роки.

Водночас в «Укренерго» запевняють, що обладнання для заміни пошкоджених елементів енергетичної системи вистачає. «Враховуючи досвід попередніх осінньо-зимових періодів, оператором системи передачі створені запаси високовольтного обладнання, що у дватри рази перевищують встановлені нормативи. Завдяки власним ресурсам і допомозі від міжнародних партнерів — накопичення

мільярда кубометрів газу, з яких 4,1 мільярда вже є, але згодом Міністерство енергетики збільшило цю потребу на 30% — до майже 6 мільярдів кубометрів. Тобто, за офіційними оцінками, потрібно імпортувати ще приблизно 2 мільярди кубометрів. «За оптимістичного сценарію, додатково може знадобитися близько 1 мільярда кубометрів. За песимістичного сценарію, який враховує нові масштабні російські атаки, нам може знадобитися близько 4 мільярдів кубометрів додаткового газу. Ця цифра дуже різниться і буде залежати від того, яка буде погода, чи будуть російські атаки, як швидко ми зможемо відновити вже пошкоджені об'єкти. Якщо говорити про негативний сценарій, то це може обійтися в близько 2 мільярди доларів», — ділиться своїми прогнозами Михайло Свищю, аналітик газового ринку в ExPro Consulting.

Насувається важка зима? Чи витримає українська енергосистема російські обстріли та що буде зі світлом і теплом

пають прифронтові регіони. «Мені здається, що росіяни це розглядають з психологічного погляду. Тобто є проблеми десь на Сумщині, Чернігівщині, але немає проблем, наприклад, десь на заході України. І росіяни хочуть на цьому фоні якось розпалити, мабуть, вороженчу, що хтось в Україні сидить зі світлом, а хтось сидить без світла», — ділиться своїми міркуваннями Дарія Орлова, аналітикиня консалтингу ExPro Electricity.

10 жовтня росія випустила по українській критичній інфраструктурі 450 дронів і понад 30 ракет. На кілька годин без світла залишився лівий берег Києва, а також деякі райони правого берега. Судячи з усього, були пошкоджені ТЕЦ-5 та ТЕЦ-6 — важливі як для подачі електрики киянам, так і тепла. Тоді ж президент розкритикував столичну владу, що вона недостатньо попрацювала, щоб інженерно захистити обидві ТЕЦ. Зеленський переконує, що справа не в ППО, а саме в захисті електростанцій. Мовляв, ефективність дронів-перехоплювачів — 68%, а головнокомандувач Олександр Сирський зазначає, що ефективність української ППО — близько 74%. Втім, не всі згодні з тим, що справа саме в інженерному захисті енергооб'єктів.

«Не мали долетіти до ТЕЦ-5 і ТЕЦ-6 ті дрони, якими було уражено відповідні об'єкти на території цих станцій. Вони просто не мали долетіти, але вони долетіли, примудрилися пролетіти понад 300 кілометрів і уразити відповідні об'єкти А тепер президент каже, що у нього є претензії щодо захисту ТЕЦ-5 і ТЕЦ-6. Я так розумію, що він мав на увазі саме недостатній інженерно-технічний захист. Але, як на мене, енергетики працюють добре. Що енергетики можуть зробити, якщо їх постійно будуть бити по голові? Найперше потрібен активний захист, тобто ППО», — коментує Геннадій Рябцев, експерт з енергетики та професор Києво-Могилянської школи врядування.

hromadske звернулося до «Укренерго», державного оператора магістральних електромереж, з питаннями про встановлений інженерний захист на енергооб'єктах. «На сьогодні — понад половину об'єктів «Укренерго» мають антидроновий захист другого рівня. Будівельні роботи ведуться постійно», — кажуть у пресслужбі компанії. Там пояснюють: коли на підстанції споруджують захист, треба вимикати обладнання. Це означає, що люди, які отримують електрику від цієї станції, на певний час залишаються без світла. Тому процес будівництва укриттів розбили на дві черги. Перша черга — це ключові підстанції для передачі електрики із заходу на схід та з півдня на північ. Вони вже захищені. Захист другої черги завершать у першій половині 2026-го.

Варто пояснити, що перший рівень захисту передбачає встановлення так званих габіонів — конструкцій з металевої сітки, наповнених камінням. Другий рівень захисту — це бетонні конструкції, які мають захищати від дронів. Третій рівень захисту має захищати від ракет.

— говорить енергетичний експерт Геннадій Рябцев. За даними Міністерства енергетики, українська енергосистема зустріла холодний період року доволі підготовленою — з 17,6 ГВт генерувальної потужності, зважаючи, що минулої зими піковий попит складав 16 ГВт на годину. Тоді Україна мала власної генерації на 15 ГВт, ще 1 ГВт покривався шляхом імпорту. Нині технічні умови дозволяють імпортувати до 2,1 ГВт з Євросоюзу.

Також Міненерго стверджує, що цього року вже введено 194 МВт розподіленої генерації (сонячні електростанції, вітряки, газові установки). Цього має вистачити, наприклад, щоб забезпечити електрикою місто приблизно на 400 тисяч мешканців. А до кінця року планується ще понад 380 МВт. Втім, якщо росіяни будуть бити по великих об'єктах з виробництва електрики, ризики блекауту залишаються. «Тому уряду потрібно подбати про спрощення приєднання до мереж малих енергетичних установок, здешевлення цього процесу, стимулювання приватного бізнесу для встановлення таких установок.

В Україні має бути створена мережа щонайменше з п'яти сотень малих енергетичних установок, потужністю від 1 МВт і більше, щоб після кожного чергового прильоту не вимикалося світло в усьому місті чи в усій територіальній громаді. Нині ж із запланованих 908 установок підтверджено постачання 551, а 189 вже працюють у мережі, забезпечуючи 145 МВт потужності. Ну а що таке 145 МВт? Та й оці завислі когенераційні установки (такі, що можуть і електрику виробляти, і теплом забезпечувати), що поставили — їх 551, але приєднали лише 189. Інші стоять на подвір'ях десь там по регіонах. А вони зараз потрібні в Чернігові, в Одесі», — говорить енергетичний експерт Геннадій Рябцев. Такі установки не такі вразливі до російських ударів, оскільки є меншими, а їхнє місце ворогу може бути невідоме. росіяни нині цілять переважно саме в українські системи розподілу електроенергії, але це не менш болісно, ніж удари по виробництву електрики. Щоб відремонтувати системи розподілу, енергетикам доводиться вимикати світло аж на рівні міста чи області.

«Навіть без повного руйнівного ефекту на електростанцію чи підстанцію в цілому — пошкодження комутації, захисту, трансформаторів чи автотрансформаторів — такі удари можуть тимчасово вивести з роботи великі ділянки мережі», — пояснює Олена Лапенко, генеральна менеджерка з енергетичної безпеки та стійкості консалтингу DiXi Group. Водночас якщо йдеться про Київ, то ремонті відбуваються зазвичай швидше, а от у регіонах все набагато складніше.

«У регіонах, близьких до фронту або з розсіяною інфраструктурою, зокрема на Чернігівщині, логістика складніша — пошкоджені дороги, підвищені ризики для ремонтних бригад і менші запаси резервного обладнання. Тобто ремонт відбувається

запасів устаткування і матеріалів триває», — кажуть у пресслужбі компанії.

З ГАЗОМ ТЕЖ ВАЖКО — ПОТРІБНІ ГРОШІ

Паралельно з електроенергетичною системою потерпає і газова інфраструктура. Росіяни б'ють по видобутку та транспортуванню газу регулярно і часом удари є доволі нищівними. Так, 3 жовтня, за повідомленням «Нафтогазу», росія 35 ракетами й 60 дронами атакувала об'єкти газової індустрії в Харківській та Полтавській областях. Американська агенція Bloomberg тоді повідомила, що Україна втратила близько 60% власного видобутку газу. Втім, аналітики вказують, що потрібно правильно розуміти цю цифру.

«Мінус 60% — це було в моменті після удару. Для того, щоб гарантувати безпеку об'єктам транспортування газу, було просто припинено транспортування, припинено було видобуток. Все це було поставлено на паузу, щоб не було вибуху. Але це ж не означає, що всі просто будуть сидіти. Ні, будуть відновлювати — і відновлюють все це зараз, відновлюється видобуток», — пояснює енергетичний експерт Геннадій Рябцев. «З оприлюдненої інформації можна зробити висновки, що найбільше пошкоджуються газопідіймальні вежі, компресорні станції, лінії тиску й підстанції живлення. Найчутливішими є саме компресорні та електричні об'єкти. Якщо ушкоджено лише трубопроводи чи поверхневе обладнання, ремонт зазвичай можливий у кілька тижнів», — додає Олена Лапенко з DiXi Group. Відтак, виникають ризики для проходження холодного сезону з погляду достатніх запасів природного газу.

З одного погляду, все не так погано. Станом на зараз в підземних сховищах накопичено 12,9 мільярда кубометрів газу, в той час, як для потреби опалювального сезону, за оцінками уряду, запаси мають бути на рівні 13,2 мільярда кубометрів. Тобто формально потрібні лише 300 мільйонів кубометрів, зважаючи, що вже законтрактовано 500 мільйонів. Але з іншого погляду, є й суттєві ризики. Зазвичай, 12-13 мільярдів кубометрів газу в сховищах вистачає Україні, щоб пройти холодний сезон, проте протягом зимового періоду значна частка споживання покривається власним видобутком. Саме власного видобутку може і не вистачити.

«Вочевидь, що удари по видобутку газу призвели до значного скорочення власного видобутку, тому потрібно буде значно збільшити імпорт та імпортувати газ всю зиму. Найвні потужності з імпорту це дозволяють. Справа лише в грошах. Потрібно знайти десь 1,5-2 мільярда доларів додатково для фінансування імпорту. Газу, що є в сховищах, не вистачить для проходження осінньо-зимового періоду», — зазначає Сергій Макогон, колишній очільник Оператора ГТС України. Попередньо «Нафтогаз» планував імпортувати 4,6

Угорщина, Польща та Словаччина забезпечують 97% українського імпорту газу. Також є можливість транспортувати блакитне паливо з Молдови та Румунії. «Угорщина, Польща — найдешевші маршрути, вони використовуються зараз майже на максимум. Щоб збільшувати імпортувати, треба робити це через Словаччину, а це дорожчий маршрут», — пояснює Михайло Свищю. Отож, «Нафтогаз» має нині активно шукати кошти, щоб розрахуватися за імпорт додаткових обсягів газу. Державна компанія вже залучила кілька великих кредитів. Так, напередодні вона звернулася до українських державних банків. «Укресімбанк» надав 59,3 мільйона доларів на видобуток газу. «Укргазбанк» та «ПриватБанк» надали по 96 мільйонів євро. Ще 3 мільярди гривень надав «Ощадбанк». З власної кишені «Нафтогаз» витягнув 1 мільярд доларів на додаткову закупівлю газу.

Приєдналися також міжнародні партнери... «Насправді з коштами доволі непросто. Тому зараз триває пошук нових кредитів, ведуться перемовини з іноземними партнерами. Я думаю, що до кінця року ми можемо побачити ще схожі кредитні угоди з іноземними партнерами. Європа та європейські партнери розуміють, що в нас зараз складна ситуація, напередодні зими росія атакує і потрібно допомагати. Тому я думаю, що ми зможемо отримати певні кошти для збільшення імпорту. Це величезний обсяг коштів, але теоретично, якщо буде дуже складна ситуація і негативний сценарій, я думаю, доведеться уряду допомагати «Нафтогазу» коштами. Можливо, якось будуть розв'язувати питання заборгованостей підприємств теплокомуненерго перед «Нафтогазом» і частково виділяти кошти «Нафтогазу», — говорить аналітик газового ринку Михайло Свищю, росіяни ж тільки про те й думають, щоб найбільш негативний сценарій для України настав.

«Ми маємо справу з підступним ворогом, який хоче знищити як український газовидобуток, так і всю нашу енергосистему. Всі попередні атаки є цьому прямим підтвердженням. Зима дійсно буде непростою і нам всім потрібно до цього готуватися», — прогнозує Артем Петренко з Асоціації газовидобувних компаній України. Так, у Львові вже готуються, що через обмежені резерви газу доведеться пізніше починати опалювальний сезон. Мер Дніпра Борис Філатов прямо закликав саме так і вчинити — почати сезон якомога пізніше. А київський мер Віталій Кличко, своєю чергою, порадив киянам готуватися до складнощів.

Іван ВЕРСТЮК,
журналіст економічної тематики, сайт «hromadske», 16 жовтня 2025 року (У скороченому вигляді. Повністю — за посиланням: <https://hromadske.ua/suspilstvo/253152-nasuvayetsia-vazka-zyma-chy-vytrymaye-ukrayinska-enerhosistema-rosiyski-obstrilyta-shcho-bude-zi-svitlom-i-teplom>)

ОСМИСЛЕННЯ проблем сьогодення на тлі війни з рашистами

Як писав наш великий Тарас Шевченко, «У кожного – своя доля і свій шлях широкий». Тобто, – у кожної людини є широкий вибір на своєму шляху в майбутнє. А ось «путь» путінського режиму – лише кризь пекло воєн і спецоперацій зі знищення всього живого, що він яскраво демонструє. Український шлях – це свобода вибору, а шлях імперії зла у вигляді сьогочасної РФ – суто хижацький: загарбати-підкорити і поглинути, задовольнивши таким чином свої потреби. Тож у російсько-українській війні, яка триває вже майже дванадцять років, має визначитись не просто переможець у поєдинку звіроподібних зверхників-агресорів і людей-творців, а ціла доля людства на планеті: чи ми будемо у масі своїй підсонячними творцями, чи постанемо дикою звірою у вигляді зграй хижаків, які паразитують на всіх природних багатствах планети.

ШЛЯХ У МАЙБУТНЄ ПІД ЧИЙМ НАЧАЛОМ: ЛЮДЕЙ-ЛІДЕРІВ ЧИ ЗВІРОПОДІБНИХ ЗВЕРХНИКІВ?

ВИХОДИТЬ, ЩО ООН – СОЮЗНИК АГРЕСОРА?

Допомагати одне одному долати труднощі на життєвому шляху – це найважливіша вимога для суспільства, аби зберегти мир на планеті. Ті ж суспільні утворення у вигляді держав, для яких це твердження є неприйнятним, обирають інші пріоритети. Найчастіше – це насамперед агресія по відношенню до своїх найближчих сусідів. І у новому, двадцять першому, столітті найбільш яскраво вираженим агресором постала Росія. Останні майже дванадцять років – по відношенню до України. Її не зупиняють ані сотні і сотні тисяч смертей своїх воєнків, ані руйнівні процеси у своїй економіці. Таким чином ця імперія зла обрала шлях не розвитку, а руйнування й нищення навколишнього світу, аби досягти цим своєї мети, яка проглядається: панування над іншими.

Агресія проти України продовжується і продовжується на очах усього світу, а він у масі своїй намагається відсторонитися від неї, підкреслюючи своїми такими діями погану думку, яку не можна приховати, бо вона вже лежить на самій поверхні: «ЦЕ НЕ НАША

ВІЙНА...». Та якщо так, то цими діями такі країни підкреслюють свій мовчазний союз із агресором і терористом, який і досі ЧОМУСЬ ЗАЛИШАЄТЬСЯ В РАДІ БЕЗПЕКИ ООН. А це означає, що й сама ООН перебуває у мовчазній згоді з ПАРАЗИТАРНОЮ ІМПЕРІЄЮ ЗЛА, провокуючи такою своєю позицією подальше розпалювання полум'я світової війни. Та і про яку безпеку взагалі в цьому людському суспільстві можна говорити, якщо найбільша за своєю територією країна в світі із дуже потужним арсеналом ядерної зброї нахабно бреше про свою якусь там миролюбність і при цьому щодня нищить своїми діями цивільне населення в сусідній країні?

ВІЙНА НЕ ОБІЙМАЄ, А БИВАЄ І ПОГЛИНАЄ

Війна – це повна протилежність дружнім стосункам між країнами, бо реально в її основі лежить завоювання-поглинання чужих територій. Адже 4 жовтня збігло вже ЦІЛИХ ТРИ РОКИ з тих пір, як після проведення псевдореферендумів на окупованих в Україні територіях окупант заявив про те, що Рада Федерації Росії односторонньо ратифікувала якісь там «договори»

про вхідження так званих «ДНР», «ЛНР» і Запорізької та Херсонської областей до її складу.

Тепер якомога ефективніше діяти в обороні у боротьбі проти цього агресора – це на сьогодні основна риса в політиці Української держави, аби захистити свою незалежність і захистити життя українців, а все інше виглядає посеред війни вторинним.

АГРЕСІЯ ПРИТАМАННА ПЕРЕВАЖНО ЗВЕРХНИКАМ

Словник іншомовних слів трактує в сенсі розмовного значення слова «зверхник» як «про того, хто любить наказувати, розпоряджатися». Тобто, виходить, що такі люди полюбляють бути при владі, полюбляють бути у своєму реальному статусі (становищі) над іншими. Якщо ж говорити про керівника в першу чергу не як про начальника-зверхника, а як про начальника-лідера, то тут і впливає різниця. Адже слово «лідер» походить від англійського слова «leader»: «той, що керує, веде за собою». Бо одна справа – в першу чергу бути НАД іншими людьми, командувати-розпоряджатися ними. І зовсім інша – вести людей ЗА со-

бою, бути прикладом для інших, а не диктатором-зверхником, для кого якісь там права людини – річ другорядна і взагалі така, що не є принципово важливою.

І от якраз війна, воєнне становище, воєнний час висувають на перший план тих, які понад усе дуже полюбляють командувати, начальствувати, розпоряджатися. Чому? Та з тієї простої причини, що, кажуть, «тут немає часу роздумувати-мислити, а треба негайно діяти, а підлеглим – чітко виконувати накази, а не роздумувати над їхнім змістом». Але з іншого боку, яка може бути довіра до того керівника, для котрого права людини – щось

кож другий: за розміром ВВП РФ перевищує Україну більш ніж у 8 разів? Крім цього, ще і ядерний потенціал РФ – один з найбільших у світі. А Україна – взагалі без'ядерна держава. Чому так?

Зрозуміло, що першою відповіддю буде одне слово: СТРАХ. Але ж не можна без кінця боятися звіроподібної, хижацької влади імперії зла і при цьому намагатися не помічати той факт, що гинуть і гинуть люди десятками й сотнями тисяч (причому – не лише учасники боїв на фронті, але й мирне населення).

Серед причин можна назвати й інші. Це в першу чергу той брехмор,

таке вторинне і який не є прикладом для інших у своїй поведінці (в першу чергу – на полі бою)?

Як тлумачать українські словники значення слова «агресія» у вирішенні справ між державами, то це «незаконне застосування сили однією державою проти іншої, збройний напад однієї держави на іншу з метою загарбання її території, ліквідації або обмеження її незалежності і т. ін.».

Виходячи з вище наведених значень, можна бути впевненими в тому, що зверхники – це в першу чергу цілі плеяди керівників-начальників з держав, де влада – в руках диктаторів та організованих там режимів на кшталт РФ, КНДР та інших, їм подібних. Якраз вони і розпалюють війни, бо права людини в їхніх державних устроях – точнісінько так вторинне або взагалі «якийсь там непотріб».

ЗАВДАННЯ ЛЮДСТВА – ПРИБРАТИ ХИЖАКІВ ВІД ВЛАДИ

Чому Україна – і досі не в центрі уваги всього світу, враховуючи, поперше, той факт, що за територією РФ більша за неї у 28 разів, а та-

який у двадцять першому столітті влаштували російські імперці, котрі вважають, що Україна – це наче й не держава взагалі, а таке утворення, яке повинне бути частиною тієї ж імперії. А ще – багатогранні зв'язки між компаніями з Росії та іншими країнами: в першу чергу – стосовно розробки надр землі із подальшим видобутком нафти й газу і торгівлею ними, а також – іншими корисними копалинами.

Але маховик уже світової війни все більше й більше розкручується, для вбивства людей (в тому числі – масового) залучаються все нові й нові технології, а особливо відчутних змін на світовому рівні стосовно рішучої і ефективної допомоги Україні у війні з її лютим ворогом все немає і немає. Але ж хижацького штибу влада зверхників – не тільки в РФ, але й в деяких інших. І на перший план поступово вийшла дуже нагальна потреба: якомога швидше прибрати від влади такого штибу правителів, використовуючи для цього, як європейські, так і міжнародні структури (в тому числі – РЕФОРМУВАТИ ООН).

**Сергій ЗІНЧЕНКО,
31 жовтня 2025 року**

Бельгія заблокувала рішення про «репараційну позику» Україні. Європа шукає план Б — І ось у чому він може полягати (максимально простими словами)

Європейські лідери зібрались у Брюсселі 23 жовтня, щоб обговорити фінансову допомогу Україні на наступні два роки. Володимир Зеленський, виступаючи на саміті, заявив, що без додаткових грошей вже на початку наступного року Київ може опинитися в серйозній фінансовій кризі. США, попри нові санкції, не обіцяють жодного додаткового фінансування. Тож головним варіантом була «репараційна позика» за рахунок заморожених російських активів, але Бельгія його блокує. Усе через те, що у Брюсселі розташована Euroclear, де зберігаються ці заморожені активи. Прем'єр-міністр Барт Де Вевер боїться судових позовів з боку Росії та вимагає чітких гарантій, щоб усі країни ЄС відповідали за можливі наслідки. Тепер Європейська комісія повинна підготувати новий детальний план до наступного саміту 18–19 грудня. «Бабель» пояснює

ЩО ТАКЕ РОСІЙСЬКІ АКТИВИ ТА В ЧОМУ ПОЛЯГАЄ СЕНС «РЕПАРАЦІЙНОЇ ПОЗИКИ»?

Через кілька днів після початку повномасштабного вторгнення Європейський Союз, країни «Великої сімки» (G7) і Австралія ввели санкції, які заморозили майже €260 мільярдів російських активів. Ці активи складаються з облігацій, валют розвинених країн і золота — зазвичай держави тримають свої резерви в надійних паперах, а не готівці. Це їхня «подушка безпеки» на випадок криз. Найбільша частина (приблизно €210 мільярдів) таких російських активів зберігається в бельгійській компанії Euroclear, яка контролює і зберігає цінні папери та фінансові активи по всій Європі. ЄС не може просто взяти й забрати активи в Росії, навіть якщо на них накладені санкції. Без рішення Міжнародного суду така конфіскація була б незаконною

Але навіть знерушомлені активи приносять відсотки, як депозит у банку, і прибуток можна використовувати, не порушуючи міжнародне право. Що й зробили країни «Великої сімки» торік. Вони створили Програму екстреного кредитування

Десятого вересня голова Єврокомісії Урсу-

ла фон дер Ляен запропонувала піти ще далі. Вона хоче використати не лише прибутки, але й самі заморожені гроші як заставу. Про деталі та умови такого механізму дізналося «Радіо Свобода» зі службового документа Євросоюзу. Зараз сума готівки, накопичена завдяки облігаціям російського Центробанку в бельгійському Euroclear, становить приблизно €176 мільярдів. Частиною цих коштів треба буде погасити позику ERA від країн «Великої сімки» (ми писали про неї вище). І тоді залишиться орієнтовно €140 мільярдів чистого фінансування для України.

Ідея позики для України полягає в тому, щоби передати ці кошти Євросоюзу, який «укладе індивідуальний борговий контракт з Euroclear під 0% річних». ЄС використає їх, щоб профінансувати позику Україні. А вона поверне її лише в тому випадку, якщо отримає російські репарації після того, як закінчиться війна.

ЧОМУ УКРАЇНІ ПОТРІБНА САМЕ ТАКА «РЕПАРАЦІЙНА ПОЗИКА»?

Тому що Україні не вистачає грошей, а гранти та короткострокові кредити партнерів більше не покривають всі витрати. Ще кілька

місяців тому уряд оцінював, що на найближчі два роки загалом не вистачає \$37,4 мільярда міжнародного фінансування. Але через продовження війни ця сума різко збільшилася. Тепер Україні бракує щонайменше \$60 мільярдів з-за кордону. Механізм Єврокомісії про «репараційну позику» може закрити цю потребу. Однак якщо ці кошти не знайдуть, уже в березні наступного року Києву може загрожувати фінансова криза.

НАВІЩО ТАКА СКЛАДНА СХЕМА? ЄВРОСОЮЗ НЕ МОЖЕ ПРОСТО ВИДІЛИТИ ВЛАСНІ КОШТИ НА ДОПОМОГУ УКРАЇНІ?

Якщо коротко, ні. Європа не може просто взяти гроші зі свого бюджету через юридичні обмеження і політичні конфлікти. Бюджет ЄС — це багаторічна фінансова рамка за 2024 рік, в якому йдеться про те, що борговий тягар ЄС зростає. Щоб із бюджету раптом витягти масштабні суми, треба або перерозподілити вже затверджені статті (тобто віддати гроші з програм для фермерів, науки, регіонів), або збільшити внески країн ЄС. Це політично важко: уряди неохоче йдуть на нові витрати, коли їхні виборці вже відчувають тиск від інфляції та цінь на енергоносії. Та навіть за умови, що європейські лідери погодяться виділити гроші, юридично їх не можна буде використовувати на військові витрати — це буде порушенням фінансового регламенту і національних прав парламентів, які затверджують внески своїх держав.

ТОДІ ЧОМУ ЄВРОПА ПРОСТО НЕ КОНФІСКУЄ ЗАМОРОЖЕНІ РОСІЙСЬКІ АКТИВИ?

Загалом, це можливо. Європейський Союз вже юридично опрацював сценарій, які в теорії дозволяють використати або конфіскувати частину заморожених активів РФ, — це докладно розглянуто в дослідженні Європарламенту.

Документ аналізує кілька правових сценаріїв і вказує, які процедури та ризики містить кожен з них. Проблема в тому, що це насамперед політичне рішення. Європейські лідери бояться непередбачуваних наслідків для своїх економік і міжнародної фінансової системи. Європа позиціонує себе як безпечне місце для зберігання грошей. Туди вкладають свої резерви майже всі країни світу, бо впевнені, що ЄС — правовий простір, де ніхто без суду і законних підстав не забере активи

Якщо Європа піде на пряму конфіскацію, навіть із «благородною» метою, — інвестори почнуть переоцінювати ризики. Центральні банки інших країн можуть зменшити свої резерви в євро. Державні фонди почнуть переводити активи в юань, долар чи швейцарський франк, щоб не ризикувати. Це зменшить роль євро як міжнародної валюти резерву, що напряму вдарить по економічних інтересах самого ЄС. Конфіскація активів зачіпає основні міжнародно-правові гарантії. За міжнародним правом, державні активи мають імунітет від арешту і конфіскації. Це частина так званого «sovereign immunity» — принципу, який захищає держави від втручання інших держав у їхню власність. Якщо ЄС конфіскує активи РФ, він фактично ламає цей принцип. Це означає, що будь-яка інша країна (скажімо, Китай чи Саудівська Аравія) може сказати: «Якщо Європа може просто забрати резерви Росії, то хто гарантує, що завтра вона не забере наші?». Крім цього, Росія або навіть приватні банки й фонди, які мали частку в цих заморожених активах, можуть подати позови до міжнародних арбітражів чи судів ЄС.

**Авторка Олія ГИРА.
Редактор Гліб ГУСЄВ.**

сайт «БАБЕЛЬ», 29 жовтня 2025 року. (У скороченому вигляді. Повністю — за посиланням: <https://babel.ua/texts/122597-belgiya-zablokuvala-rishennya-pro-reparaciyu-poziku-ukrajini-yevropa-shukaye-plan-b-y-os-u-chomu-vin-mozhe-polyagati-maksimalno-prostimi-slovami>)

На цій літературній сторінці ЖОВТНЕВОГО випуску нашої газети – два автори. Віктор ГРИЦЕНКО, член НСПУ, насамперед відомий у широких колах своїх читачів як майстер слова із написання

сонетів, більше того – вінків сонетів, що є дуже складною справою. Відомий також і своїми творами різних жанрів у вигляді прози. Але в цьому випуску він виступає як літературний критик. А Сергій ЗІН-

ЧЕНКО теж працює в різних жанрах прози й поезії. На літературну сторінку він подав цього разу свої дві поезії, написані протягом 2025-го року. Маємо також зазначити, що вони обоє – криворізьці.

МУХОМОРЧИКИ ЧИ ПАРОСТЬ ВИНОГРАДНОЇ ЛОЗИ?

Слід, очевидно, ці поемічні нотатки розпочати з попередження: все, що буде нижче написано, не критика, не літературознавчий аналіз, а крик душі розчарованого поета, який однієї днини «заблукав у лісі з трьох сосон» і прийшов до висновку, написавши два десятки поетич-

ний у Львові поет сприймався майже українцем!). Так от, після війни з фашистами сонет перестав бути домінуючим у творчості поета. Перехід сонетяра на верлібр після довгих роздумів я назвав творчістю надломленої душі. Трагізм війни настільки вплинув на поета, що йому було вже не до сакральної таїни рими, чаклунської магії найкращих слів у найкращому порядку, як сказав про поезію видатний англійський сонетяр Семюел Тейлор Кольридж. Подібне сталося з німецькими поетами Георгом Маурером і Гунтером Кунартом, творчість яких знаю як перекладач. Тому осмілюсь сказати, що європейська і американська поезія сьогодні далеко не та класична література, яку ми вивчали в університетах на філологічних факультетах...

Виступаючи в школах Кривого Рогу, завжди читав записані на дошці слова Ліни Костенко: «Поезія – це завжди неповторність, якийсь безсмертний дотик до душі...» Написано для учнів, але, можливо, більше для поета, який завітав до школи (чи прочитає вірші, які торкнуться дитячих душ?). Як я зрозумів з передмови, автори згаданої антології після всіх життєвих перипетій (декому довелося зазнати і таборів, і психушок!) на зустрічі з читачами не поспішали навіть на волі в незалежній Україні. Їм досить того, що друзі вважали геніями. Геніальність декому доводилося підтверджувати передінкою: не дбати про долю власних віршів (для цього є шанувальники!), не писати жодного слова на листках з учнівських зошитів (лінії, мовляв, нагадують ґрати!), різко заперечувати силаботонічну форму віршування і навіть риму як таку, запевняючи, що вона бере поезію в шори і автор колись ту риму задушить. А інший автор, щоб бути оригінальним, в кінці кожного речення ставить дві крапки, які знавці подібних викрутасів називають недоомовленою трикрапкою або порівнюють з очима автора, який, мабуть, слідує, як ми читаємо і який вигляд має наше обличчя від подиву. Поезію іншого автора читачеві нерідко доводиться творити самому, бо автор лише... вказав шлях. Більше того, запевняє нас автор передмови, читачеві слід пам'ятати про одне доволі несподіване, але неухильне правило: не намагайтеся текст зрозуміти! Але від читання душа обов'язково збагатиться. Мабуть, з допомогою Всевишнього. Отак мимоволі і приходиш до думки вслід за Аристом, що поезія – справа талановитих

або одержимих (цікаво, яке значення цього слова він мав на увазі – невже божевілья?). А ще дивує, що шанувальники (істинні чи вдавані) знаходять пояснення найбанальнішому.

скаче ланцюг по землі звивається нічого мене не питається а скаче скаче собі скаче ланцюг по землі

Чекаю пояснень від знавців поезії. Невже й вони побачать образ вселенської катастрофи, коли банальність написаного є свого роду божевільним проявом геніальної простоти?

Раз в житті я погодився, що вірш можна написати одним рядком. Це був недописаний лист фронтовика: «Копая окоп, а можливо, могилу...» А ось «шедевр» одним реченням в три рядки мого друга по фейсбукові:

...друзі,

.....

в мене немає ваших адрес...

Якщо колись цей друг прочитає мої печальні роздуми, наживу ще одного ворога, але серед недругів не буде читачів з бібліотеки №2 Кривого Рогу (за 8 років я перший читач антології, то для кого її видавали і нащо надіслали в масову бібліотеку, адже знали, що твори, написані методом, який прийнято називати «потоком свідомості», обов'язково вдаряться в бар'єр «колективної безсвідомості»). І все б це нічого, бо за свої муки в роки СРСР більшість авторів антології здобули шану, посади і нагороди. Та й видання антології потішило серця живих поетів «вितісненого покоління». Біда в іншому. Їхня європейська орієнтація і сама творчість породили масу епігонів, які надіються, що з допомогою верлібру з «туманом вісімнадцятим» підкорять своїми опусами поетичний світ. Тому в сучасній українській літературі відбуваються не то дикі танці на її трупові, не то змагання, хто напише гірше, нудніше, туманніше. Розлите на скатертині вино для нашої поетичної молоді залишається, на жаль, вином, хоча це, як підмітив один поет, лише пляма на столі. Сказати, що це графоманська каламуть, не маю права, а раптом дадуть Національну премію, сприймаючи красу мухоморів за істинну красу, адже і мухомори – Боже створіння, як і парость виноградної лози.

(«Українська літературна газета» 22 лютого 2018 року)

Віктор ГРИЦЕНКО, м. Кривий Ріг
Твір виставлений у профілі
ФБ автором 12 жовтня 2025 року
(У скороченому вигляді. Читати повністю на профілі автора, що за посиланням: <https://www.facebook.com/gricenکو.vv>)

них книжок, що він не знає, що в XXI столітті називається поезією. Автор наївно надіється, що знайдеться добра душа і протягне руку допомоги, наблизить до істини.

Епоха соціалістичного реалізму зламала духовний хребет не одному великому поету. Часто виживали ті, які уміли пристосуватися, писати ідейно витримані, суспільно значимі і зрозумілі читацькому загалу твори. Чи не про них писала Ліна Костенко, порівнюючи репресії з буреломом?

Природа мудра. Все творила мовчки...

Росинку поту втерла на брові. На буреломах сходять мухоморчики:

Дерева мертві, а вони живі...

Але ж як нам бути з поетами «вितісненого покоління», поетами, котрі не встигли стати шістдесятниками, бо не мали ще імен в поезії, і яких в критичній літературі некоректно (на думку автора передмови) називають постшістдесятниками, бо шістдесятники для них не вчителі, бо своєю творчістю вони глибоко пов'язані з модерною європейською поетичною традицією? І тут питання з питань – чи завжди модерне стає вартісним? Мимоволі згадую творчість польського класика Леопольда Стаффа, сонети якого я залюбки перекладав (народже-

ОСЬ У ЧОМУ ПОЛЯГАЄ РІЗНИЦЯ МІЖ НАМИ (Вільний есей у віршах)

Майбутнє – в тумані. Навколо – руїни. Вулканом із пащі Росії – війна. На тілі нескореної України Лютує звірота: без краю, без дна.

Пихата, озброєна люттю, звірота. Що має назовні подобу людей, Руйнує життя. Це для неї – робота, Далека від світла високих ідей.

Йй красти, вбивати, столи обсирати Так звично, як людям в любові рости. Та буде розплата: все те пожинати В обіймах розгніваної самоти.

Любов – це основа основ світлоносна: І сяйво, і простір, і корінь життя. Любов – це ніколи-ніколи не острів, Вона – це єднання і шлях в майбуття.

А пиха – це зло, що в душі поселилось, Щоб красти там світле все, справді живе. –

Для того, щоб тіло теж красти навчилось І вирости в лихо, та – в надсвітлове!..

Це різні шляхи: як людина любити Чи красти чуже (від речей до життя), Брехати і душі підступно губити, Та – так, щоб надійно: життя – у сміття...

У темряву світлі життя загортає Із пащі дракона безжальна війна.

Руйнує все світле, катує, вбиває Пихата звірота: без краю, без дна
Сергій ЗІНЧЕНКО,
м. Кривий Ріг, 14 жовтня 2025 року

ЩОБ ПЕРЕМОГТИ

Підсонячного світу оборонці, Ми запануєм у своїй сторонці Під мирним небом на своїй землі, У променях нам сяючого сонця, А лютий ворог згине у імлі.

Бо ми прийшли в цей, світ не руйнувати, А світлом творчості творити й будувати Намріяне у душах для життя, Щоб вільними ростити і щоб постати Творцями світлими для майбуття.

Та щоб намрієне в житті здійснилось, Красою розквітало й колосилось Здобутками на полі добрих справ, Ми маєм битись так, як і не снілось: Вдень і вночі, в імлі й серед заграє.

Тоді й здолаємо усе вороже, Все, що життя паскудить і тривожже, Перекриває шлях у майбуття. Тоді і переможе справді божже, В ім'я любові, що творить життя!

Сергій ЗІНЧЕНКО,
м. Кривий Ріг, 29 червня 2025 року